

HEPREALAISEN TEKSTIN MERKIT

INFO, <https://genfibeta.weebly.com/info.html>
(genfibeta.weebly.com/ muuttuu myöhemmin muotoon [gen.fi/](https://www.gen.fi/))

INFO LYHENTEET, <https://genfibeta.weebly.com/info-l.html>

Heprealaisen tekstin merkit, <https://genfibeta.weebly.com/info-l-heprea-merkit.html>

ס

Samech-konsonanttia käytetään allekirjoittaneen tuottamissa dokumenteissa teknisenä apukirjaimena, joka auttaa hahmottamaan vokaalimerkin paikan tai sananjohdollisen kaavan. Se vastaa latinalaisen aakkoston usein tuntematonta osoittavaa x-kirjainta, joka on johtunut juuri heprean *samechista*.

סָמַךְ סמך

Esim. ammattinimien kaava:

סָסָס

tapahtumisen paikkaa ilmaiseva *mem*-nominikaava
(ns. *mishpacha*-kaava):

מִסָּסָה

s-alkuisten juurien *hitpael*-kaava (metateesi, "*histael*"):

הִסְפָּסָם

'

geresh, heittomerkki eli hipsu. *Geresh* on lyhenteen tunnus.

גֵּרֵשׁ גרש

Esim. *zachar* mask. (kieliop.):

ז'

nekeva fem. (kieliop.):

נ'

universita NHL (*universitas*) yliopisto, lyh. *un.*:

אוני

Lisäksi *gereshiä* käytetään laina- ja vierassanoissa heprean kielelle vieraiden konsonanttien merkinä.

dʒ ("ohut d" + soinnillinen s, ğ), John (laus. dʒɔn):

ג

ג'ון ג'ון

ʒ (soinnillinen suhu-s, ž), Jacques (laus. ʒak):

ז

ז'אק ז'אק

tʃ (t + soinniton suhu-s, tš), Charlie (laus. tʃa:li):

צ

צ'אלי צ'אלי

"

gershaim, kaksoisheitto- eli kaksoishipsu. Kaksi- tai useampikirjaimiseen akronyymiseen (sanan alkukirjaimista muodostettuun) lyhenteeseen lisätään *gershaim* ennen viimeistä kirjainta. Jos sanaan lisätään päätteitä, niin lyhenteen merkki ei siirry.

גֵרְשָׁיִם גֵרְשָׁיִם

Esim. *Tanach*, Tanach, *tanachi* (*tnachi*), raamatullinen:

תַּנְּכִי תַּנְּכִי

תַּנְּכִי כִי, תַּנְּכִי כִי תַּנְּכִי

-

makef, "yhdistäjä", **hyphen**. Rivin yläreunassa oleva yhdysviiva osoittaa heprean tai aramean sanojen liittymisen kiinteästi toisiinsa yhdeksi painokokonaisuudeksi. Nomiini merkittynä se osoittaa

pääpainottoman genetiivirakenne- eli *status constructus* -muodon (*nismach*).

מִקְרָא מִקְרָא
נְסֻמָּךְ נְסֻמָּךְ

Esim. *dvar Adonai*, Herran sana, *Tel Aviv*, "kevään kukkula":

דְּבַר-יְהוָה דְּבַר יְהוָה
תֵּל-אָבִיב תֵּל אַבִּיב

ט

dagesh "korostus", "painotus". Muun kuin *he*-kirjaimen tai *shuruk*-merkin keskellä olevan pisteen nimi on *dagesh*. Vokaalin jälkeen *dagesh* on kahdentava *dagesh chazak*, "vahva *dagesh*". *Begadkefat*-kirjaimissa se on sanan alussa ja konsonantin jälkeen räjähtävän eli umpiäänteen osoittava *dagesh kal*, "heikko *dagesh*".

דְּגִישׁ חֲזָק דְּגִישׁ חֲזָק
דְּגִישׁ קָל דְּגִישׁ קָל

Esim. *rabbi* "minun suureni" (kahdentava *dagesh chazak*):

רַבִּי רַבִּי

Jukka (kahdentava *dagesh chazak*):

יֹוֹקָה יֹוֹקָה

Anna (kahdentava *dagesh chazak*):

אֲנִי אֲנִי

davar (umpiäänteen osoittava *dagesh kal*):

דְּבַר דְּבַר

ה-

mapik, aram. "esiin tai ulos tuova, korostava". Sananloppuiseen *he*-konsonanttiin merkitään *mapik*-piste osoittamaan *he*-kirjaimen

konsonanttisuutta (**he mappicatum**). Yleensä sanan lopussa oleva *he*-kirjain on (pitkän) vokaalin merkki eli vokaalikirjain (*em hakria*).

מְפִיק מִפִּיק

Nykyheprean puhekielessä **he mappicatum** ei kuitenkaan a-vokaalin jälkeen äänny.

Esim. *gava* [*gavah*], olla korkea:

גְּבֵה גבה

Patach ganuv -vokaalimerkin yhteydessä **he mappicatum** ääntyy puhekielessä painottomana *ha*-tavuna.

Esim. *gavóha* *gavoha* [*gavó^ah*], korkea:

גְּבוֹה גבוה

וֹ

ole, "nouseva". Heprealaisen tekstin yleispainomerkkinä käytetään allekirjoittaneen tuottamissa dokumenteissa vasemmalle osoittavaa nuolenkärkeä eli *ole*-painomerkkiä. Jos painoa ei ole merkitty, niin se on viimeisellä tavulla. (Tanachissa *ole*-merkkiä käytetään runotekstien erottavana painomerkkinä.)

עוֹלָה עולה

Esim. *melech*, kuningas:

מֶלֶךְ מלך

shamaim, taivas, taivaat:

שָׁמַיִם שמיים

וֹ

revía *revia*, "neljännes". Jos paino on siirtynyt puhekielessä penultimate (toiseksi viimeiselle tavulle) tai jollekin muulle edeltävälle tavulle, niin se on merkitty rivin päällä olevalla vinoneliöllä ("salmiakilla") eli *revia*-painomerkillä. (Tanachin teksteissä *revia* on erottava painomerkki, joka jakaa puolijakeet neljäsosajakeisiin. *Revia* voi joskus vaikuttaa pausan.)

רְבִיעַ רְבִיעַ

Esim. *shmone*, kahdeksan:

שְׁמוֹנֶה שְׁמוֹנֶה

ט

meteg (aram. *mitga*), "ohjain". Sanan sivupaino voidaan tarvittaessa osoittaa *meteg*-painomerkillä. Jakeen lopussa oleva *siluk*-painomerkki on ulkonäöltään samanlainen, mutta se ei voi sekoittua *metegi*in. Katso alemmaa "*siluk*".

מֵתֵג מֵתֵג

מֵתֵגָא מֵתֵגָא

Esim. *shamra*, hän (fem.) varjeli, noudatti:

שְׁמָרָה שְׁמָרָה

Ilman sivupainoa: *Shomra!* Oi varjele!

שְׁמָרָה! שְׁמָרָה!

צ

etnach (kieliopeissa myös muodossa *atnach*, aram. *etnacha*), "lepo". Jakeen ajatuksellisen keskikohdan merkinä käytetään Tanachissa rivin alapuolista ylöspäin osoittavaa nuolenkärkeä, *etnach*-painomerkkiä. *Etnach*-nimi johtuu נוּחַ *nuach*- eli levätä-juuresta. *Etnach* vaikuttaa pausamuodon; sen jälkeen tulee pitää luettaessa lepotauko eli paussi. Nykyhepreassa *etnach*-sana tarkoittaa myös puolipistettä, musiikin taukoa sekä aseiden tähtäintä eli jyvää.

אֶתְנַח אֶתְנַח

אֶתְנַחְתָּא אֶתְנַחְתָּא

Esim. *Bereshit bara Elohim*:

בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית אֱלֹהִים

ז

zakef katon, "pieni pystyssä oleva"

זָקֵף קָטוֹן זָקֵף קָטוֹן

Esim. *tochélu P (tochlu K)*:

תֹּאכְלוּ

ז

zakef gadol, "suuri pystyssä oleva". Puolijakeet voidaan jakaa pienempiin osiin *zakef*-painomerkillä (*katon* tai *gadol*). *Zakef* voi vaikuttaa pausan.

זָקֵף גָּדוֹל זָקֵף גָּדוֹל

ז

siluk, "poistuminen". Jokaisen Tanachin jakeen viimeisenä painomerkkinä on *siluk*, jota seuraa *sof pasuk* -merkki. *Siluk* on jakeen tärkein painomerkki ja vaikuttaa pausan. *Siluk* ei voi sekaantua samanlaiseen sivupainon merkkinä toimivaan *metegiin*, sillä *meteg* ei ole koskaan jakeen viimeisenä painomerkkinä.

סִלּוּק סִלּוּק

Esim. ... *et hashamaim ve'et ha'arets*:

אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ:

:

sof pasuk, "jakeen loppu". Jokaisen Tanachin jakeen viimeisenä merkkinä on *sof pasuk* -merkki, jota edeltää *siluk*-painomerkki.

סוּף-פָּסוּק סוּף פָּסוּק

Esim. ... *et hashamaim ve'et ha'arets*:

אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ:

ז

rafe, "heikko, heikkous". Vaakaviiva heprean kirjaimen päällä osoittaa *begadkefat*-kirjaimen poikkeuksellista hankaavaa eli frikatiivista ääntämystä konsonantin jälkeen.

רָפָה רפּה

Esim. *malchut*, kuninkuus:

מְלָכּוֹת מלכות

√

Juuren merkki osoittaa heprean tai aramean kolmikirjaimisen sanajuuren.

Esim. *amar*, sanoa (hepr.) ja *ktav*, kirjoittaa (aram.):

כָּתַבְתָּ, דִּבַּרְתָּ